

Position Paper overlast waterplanten

‘Waterrecreatie vraagt om structurele oplossing overlast waterplanten!’

De waterplantengroei is deze zomer groter dan ooit. Door de toegenomen zaadbank en de gecontinueerde visserij op bodemwoelende vis staat vast dat de groei - en daarmee de overlast van waterplanten- nog verder zal toenemen. De watersportsector ondervindt grote problemen en er ontstaan onveilige situaties. Dat heeft een negatief effect op het imago van het IJsselmeergebied en schaadt de economie.

Rijkswaterstaat heeft in 2013 aangegeven eigenaar te zijn van de waterplanten in de meren. Ondanks moties in de Tweede Kamer persisteert Minister Schultz van Haegen dat dit niet haar verantwoordelijkheid is. De Tweede Kamer heeft opdracht gegeven om een onderzoek te starten naar rollen en verantwoordelijkheden. De waterrecreatiesector is van mening dat Rijkswaterstaat als eigenaar van de waterplanten verantwoordelijk is voor de overlast die deze planten veroorzaken. De watersportsector zal zich sterk maken en samenwerken met regionale overheden zoals provincies en gemeenten om te werken aan een structurele oplossing.

Achtergrond

Grote delen van het Markermeer & IJsselmeer, IJmeer en de Randmeren raken in toenemende mate onbevaarbaar voor de watersport door overmatige groei van waterplanten. Deze plantengroei –vooral bestaande uit fonteinkruiden- vormt hele velden waar varen en zwemmen onmogelijk wordt. Het gaat om gebieden buiten de vaargeul, maar meestal binnen de recreatiebetonning. Overigens groeit ook de vaargeul dicht, maar deze wordt gemaaid door Rijkswaterstaat.

De watersportsector ondervindt grote hinder van de overmatige waterplantengroei. De watersporters varen zoveel mogelijk buiten de vaargeul waar de beroepsvaart zich bevindt. En juist buiten de vaargeul raken boten verstrikt in de planten, raken koelsystemen verstopt en lopen schroeven vast. Er ontstaan onveilige situaties en er is ook schade aan de vaartuigen. Zelfs de reddingsmaatschappij klaagt over het moeizaam kunnen bereiken van drenkelingen en vaartuigen.

Jachthavens krijgen zeer veel klachten van hun klanten en geregeld wordt de vaste ligplaats opgezegd om naar een ander vaargebied te vertrekken. Het watersportbedrijfsleven lijdt

hierdoor economische schade. Daarbij blijken ook passanten het begroeide gebied te mijden, waardoor aanliggende gemeenten veel bestedingen mislopen.

Door bovengenoemde ontwikkelingen wordt het imago van het IJsselmeergebied ernstig geschaad en kan het negatieve effect daarvan jarenlang na-ijlen.

Helder water stimuleert waterplantengroei

De (overmatige) waterplantengroei is het gevolg van door Rijkswaterstaat in de afgelopen jaren genomen (Kaderrichtlijn Water) maatregelen, ter verbetering van de waterkwaliteit. Hierdoor is het doorzicht van het water sterk toegenomen, hetgeen overigens zeer positief is voor de recreatiesector. Echter, het heldere water in combinatie met de beheer visserijen op bodem woelende vissen geeft de waterplantengroei alle ruimte. De waterrecreatiesector vreest dat bij niet-ingrijpen de plantengroei nog verder toeneemt, waardoor de totale bevaarbaarheid van het IJsselmeerbekken ernstig in gevaar komt of zelfs onmogelijk wordt gemaakt.

Rijkswaterstaat maait niet buiten de vaargeul

Rijkswaterstaat is waterkwaliteitsbeheerder van alle rijkswateren en is verplicht de waterkwaliteit te beschermen en te verbeteren. Een goede waterkwaliteit is vervolgens basis voor goede natuurkwaliteit. Dit is vastgelegd in Europese en Nederlandse wetten (Kaderrichtlijn Water, Habitat- en Vogelrichtlijn, Natuurbeschermingswet, Waterwet).

Rijkswaterstaat maait in het IJsselmeergebied bij overlast door waterplanten alleen in de vaarroute voor de beroepsvaart. Buiten deze routes maait Rijkswaterstaat niet. De waterrecreatiesector is van mening dat het maaien van waterplanten in openbaar gebied een overheidstaak is.

Rijkswaterstaat is verantwoordelijk

Rijkswaterstaat heeft in 2013 aangegeven eigenaar te zijn van de waterplanten in de meren. De waterrecreatiesector is van mening dat Rijkswaterstaat als eigenaar van de waterplanten verantwoordelijk is voor de overlast die deze planten veroorzaken. Deze overlast kan Rijkswaterstaat voorkomen of beperken, onder andere door tijdig de waterplanten te maaien.

Structurele oplossing komt maar niet van de grond!

Ondanks dat de waterrecreatiesector de afgelopen jaren er alles aan heeft gedaan om de noodzaak van ingrijpen bij landelijke en regionale overheden aan te geven, is een structurele oplossing nog niet gevonden. Hoewel er met hulp van een subsidie van het ministerie van Infrastructuur & Milieu een duurzaam samenwerkingsverband voor het maaien van waterplanten op de Randmeren is gerealiseerd, is er slechts beperkt geld om te maaien en het einde in zicht.

Een incident waarbij in 2015 twee reddingsboten op het Gooimeer buiten de vaargeul verstrikt raakten in de waterplanten en daardoor hun reddingswerkzaamheden niet konden uitvoeren, leidde tot Kamervragen gesteld aan minister Schultz van Haegen. Zij blijft bij haar standpunt dat Rijkswaterstaat de vaargeul van de Rijksvaarwegen en de specifiek voor de recreatietoervaart aangewezen vaargeulen vrij van waterplanten houdt, voor zover deze

hinder veroorzaken voor het scheepvaartverkeer. In overige gevallen ligt het initiatief voor het maaien van waterplanten bij derden.

Een unaniem door de Tweede Kamer aangenomen motie (eind 2016) -waarin werd overwogen dat door overmatige waterplantengroei in de Randmeren geen behoorlijke en veilige waterrecreatie meer mogelijk is, er ondanks een pilot op de Randmeren nog steeds onduidelijkheid is over de rollen, verantwoordelijkheden en bijdragen waar het gaat om de waterplantengroei in de Randmeren, en er vanuit een breed maatschappelijk veld een breed gedragen maaiplan voor de Randmeren is- heeft uiteindelijk geleid tot een opdracht aan de minister om de problematiek in beeld te brengen en met het maatschappelijk veld in gesprek te gaan. Deze gesprekken vinden plaats direct na het zomerreces van 2017.

De waterrecreatiesector is van mening dat Rijkswaterstaat als eigenaar van de waterplanten verantwoordelijk is voor de overlast die deze planten veroorzaken. De watersportsector zal zich sterk maken en samenwerken met regionale overheden zoals provincies en gemeenten om te werken aan een structurele oplossing.